

AGREEMENT
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE UNITED STATES OF
AMERICA
AND
THE GOVERNMENT OF MONTENEGRO
ON
THE PROTECTION AND PRESERVATION
OF CERTAIN CULTURAL PROPERTIES

The Government of the United States of America and the Government of Montenegro,
(hereafter referred to as parties)

Desirous of successful mutual cooperation in the field of cultural heritage,

Convinced that such an agreement will contribute to the strengthening of numerous
contacts between the two states,

Bearing in mind the respect due to fundamental human rights, and seeking to promote
understanding, tolerance and friendship among all nations, racial and religious groups,

Convinced that each culture has a dignity and a value which must be respected and
preserved, and that all cultures form part of the common heritage belonging to all mankind,

Desiring to enhance the protection of cultural heritage and provide access to treasures
of national and world culture without discrimination,

Considering that deterioration or disappearance of items of the cultural heritage
constitutes an impoverishment of the heritage of all the nations of the world,

Considering that the protection of cultural heritage can be effective only if organized
both nationally and internationally among states working in close cooperation,

Considering the principles of the Helsinki Final Act of the Conference on Security and
Cooperation in Europe, and

Desirous of elaborating concrete steps in furtherance of the principles and purposes of
the 1972 Convention for the Protection of the World Cultural and Natural Heritage with respect
to certain items of cultural heritage of the victims of genocide,

Have agreed as follows:

ARTICLE 1

Each Party will take appropriate steps to protect and preserve the cultural heritage of all national, religious, or ethnic groups (hereafter referred to as "groups") that resided in its territory, including victims of genocide during the Second World War.

The term "cultural heritage" for the purposes of this Agreement means places of worship, sites of historical significance, monuments, cemeteries, and memorials to the dead, as well as archival materials relating thereto.

ARTICLE 2

The Parties shall cooperate in identifying a list of appropriate items, which fall within the scope of Article 1, particularly those which are in danger of deterioration or destruction.

ARTICLE 3

Each Party will ensure that there is no discrimination, in form or in fact, against the cultural heritage of any group referred to in Article 1 or against the nationals of the other Party in the scope and application of its laws and regulations concerning:

- (a) the protection and preservation of their cultural heritage;
- (b) the right to contribute to the protection and preservation of their cultural heritage; and
- (c) public access thereto.

ARTICLE 4

In cases where a group concerned, referred to in Article 1, is unable, on its own, to ensure adequate protection and preservation of its cultural heritage, each Party shall take special steps to ensure such protection and preservation of cultural heritage within its territory and shall invite the cooperation of the other Party and its nationals where assistance is required for this purpose.

ARTICLE 5

Properties of cultural heritage, referred to in Article 4, that are of special significance shall be designated in a list of items of cultural heritage. Such a list shall be publicly announced and communicated to competent state and local authorities.

All properties of cultural heritage so designated shall be protected, preserved, and marked in the manner stipulated by valid legal internal regulations of either Party. Public access thereto shall be ensured.

Such a list of items of cultural heritage shall be designated by the Commission referred to in Article 6 hereof. The Commission may also designate properties for inclusion in the list at any time.

ARTICLE 6

A Joint Cultural Heritage Commission (JCHC) is hereby established to oversee the operations of a list referred to in Articles 2 and 5, and to perform such other functions as are delegated to it by the Parties. Each Party shall appoint one or more member(s) to the JCHC, who may be assisted by alternates and advisers. Decisions of the JCHC shall require the assent of all members. The Parties shall cooperate in supplying the JCHC with access to the items of cultural heritage and information necessary for the execution of its responsibilities.

Each Party through its representative on the JCHC referred to in the first paragraph hereof may request that special arrangements, as appropriate, be worked out under the procedures of the JCHC to protect and preserve the cultural heritage in the territory of the other Party of groups not covered under Article 1, in cases where such cultural heritage is associated with the cultural heritage abroad of citizens of the requesting Party and is in need for any reason of protection and preservation. The other Party will consider steps, within the scope of its laws and regulations, to respond to the request.

The United States Commission for the Preservation of America's Heritage Abroad shall be the Executive Agent for implementing this Agreement on behalf of the United States of America. The Ministry of Foreign Affairs of Montenegro and the Ministry of Culture, Sport, and Media of Montenegro shall be the Executive Agents for implementing this Agreement on behalf of Montenegro. Either Party may, by diplomatic note to the other, change its Executive Agent.

ARTICLE 7

Nothing in this Agreement shall be construed to relieve either Party of its obligations under the 1972 Convention for the Protection of the World Cultural and Natural Heritage or any other agreement for the protection of cultural heritage.

ARTICLE 8

This Agreement shall be implemented in accordance with the laws and regulations of both countries and the availability of funds.

ARTICLE 9

Disputes concerning the interpretation or application of this Agreement shall be submitted to the Agents referred to in the third paragraph of Article 6.

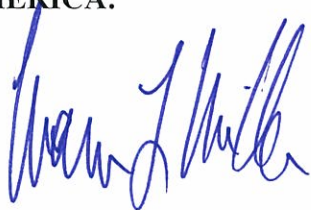
ARTICLE 10

This Agreement shall enter into force on the last date of the exchange of diplomatic notes by which the Parties inform each other about the fulfillment of their respective legal requirements for entry into force. It may be amended by mutual written agreement of the Parties.

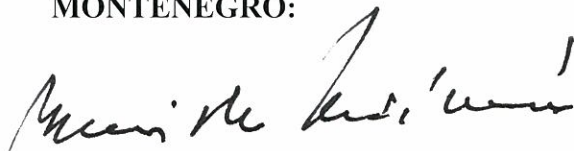
This Agreement shall remain in force until terminated by either Party giving six months prior written notice through diplomatic channels to the other Party of its intention to terminate this Agreement.

DONE at... *Washington D.C.*...; on this... *16th*... day of... *October*... 2008, in duplicate, in the English and Montenegrin languages, each text being equally authentic.

FOR THE GOVERNMENT OF
THE UNITED STATES OF
AMERICA:

FOR THE GOVERNMENT OF
MONTENEGRO:

SPORAZUM IZMEĐU
VLADE SJEDINJENIH AMERIČKIH DRŽAVA
I
VLADE CRNE GORE
O ZAŠTITI I OČUVANJU ODREĐENIH KULTURNIH
DOBARA

Vlada Sjedinjenih Američkih Država i Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Strane),
u želji da sa uspjehom međusobno sarađuju u oblasti kulturnog nasljeđa,

*uvjere*ne da će takav sporazum doprinijeti jačanju brojnih kontakata između dvije države,

imajući na umu poštovanje osnovnih ljudskih prava, i težeći boljem razumijevanju, toleranciji i prijateljstvu među svim narodima, pripadnicima rasnih i vjerskih grupa,

*uvjere*ne da svaka kultura ima dostojanstvo i vrijednost koji se moraju poštovati i sačuvati, i da sve kulture čine dio zajedničkog nasljeđa koje pripada cijelom čovječanstvu,

želeći da poboljšaju zaštitu kulturnog nasljeđa i omoguće pristup nacionalnom i svjetskom kulturnom blagu bez razlike,

smatrajući da se propadanjem ili nestankom objekata kulturnog nasljeđa osiromašuje nasljeđe svih naroda svijeta,

smatrajući da zaštita kulturnog nasljeđa može da bude efikasna samo ako se organizuje i na nacionalnom i na međunarodnom nivou između država koje blisko sarađuju,

imajući u vidu principe Helsinškog završnog akta Konferencije o evropskoj i bezbjedonoj saradnji, i

u želji da se razrade konkretne mjere u pravcu ostvarivanja principa i ciljeva Konvencije o zaštiti svjetskog kulturnog i prirodnog nasljeđa iz 1972. godine na određena dobra iz kulturnog nasljedja žrtava genocida,

sporazumjele su se o sljedećem:

Član 1.

Svaka Strana će preduzimati odgovarajuće mjere u cilju zaštite i očuvanja kulturnog nasljeđa pripadnika svih nacionalnih, vjerskih ili etničkih grupa (u daljem tekstu "grupe"), koji žive ili su živjeli na njenoj teritoriji, uključujući žrtve genocida iz Drugog svjetskog rata.

Termin "kulturno nasljeđe", za potrebe ovog sporazuma, označava vjerske objekte, mjesta od historijskog značaja, spomenike, groblja i memorijalna obilježja mrtvima, kao i odgovarajući arhivski materijal.

Član 2.

Strane će saradivati na sastavljanju liste odgovarajućih dobara kulturnog nasljeđa iz člana 1, posebno onih kojima prijete opasnost od propadanja ili uništenja.

Član 3.

Svaka Strana će obezbijediti uslove u kojima nema diskriminacije, formalne ili stvarne, u odnosu na kulturno nasljeđe bilo koje grupe iz člana 1, ili u odnosu na državljane druge Strane u okvirima svojih zakona i propisa i njihove primjene, a tiču se:

- a) zaštite i očuvanja njihovog kulturnog nasljeđa;
- b) prava da doprinose zaštiti i očuvanju njihovog kulturnog nasljeđa, i
- c) javnog pristupa tom nasljeđu.

Član 4.

U slučajevima kada odnosna grupa, koja se pominje u članu 1, nije u stanju da sama obezbijedi odgovarajuću zaštitu i očuvanje svog kulturnog nasljeđa, svaka Strana preduzima posebne mjere obezbjeđenja zaštite i očuvanja kulturnog nasljeđa na svojoj teritoriji i poziva drugu Stranu i njene državljane na saradnju, gdje je pomoć potrebna radi ispunjenja ovog cilja.

Član 5.

Dobra kulturnog nasljeđa, iz člana 4, koja su od posebnog značaja, biće objavljena na listi objekata kulturnog nasljeđa. Ta lista biće objavljena i dostavljena nadležnim državnim i lokalnim vlastima. Sva tako označena dobra kulturnog nasljeđa biće zaštićena, sačuvana i obilježena na način predviđen važećim unutrašnjim pravnim propisima bilo koje Strane. Takvim dobrima biće omogućen javni pristup.

Takvu listu objekata kulturnog nasljeđa određuje Komisija iz člana 6 ovog sporazuma. Komisija može da odredi i dobra koja u svako doba mogu biti stavljena na listu.

Član 6.

Obrazuje se Zajednička komisija za kulturno nasljedje (ZKKN) radi nadzora nad aktivnostima u vezi sa listom iz članova 2 i 5, kao i obavljanja drugih funkcija koje joj Strane povjere. Svaka Strana će imenovati jednog ili više članova u ZKKN, kojima mogu pomagati zamjenici ili savjetnici. Za odlučivanje je potrebna saglasnost svih članova ZKKN. Strane sarađuju u obezbjeđivanju pristupa ZKKN objektima kulturnog nasljedja i informacijama neophodnim za izvršavanje njenih nadležnosti.

Svaka Strana, preko svog predstavnika u ZKKN pomenutog u prvom stavu, može, po potrebi, da zahtijeva razradu specijalnih aranžmana u skladu s procedurama ZKKN, radi zaštite i očuvanja kulturnog nasljeđa na teritoriji druge Strane, i grupa koje nijesu obuhvaćene članom 1, u slučajevima kada je takvo kulturno nasljeđe povezano sa kulturnim nasljeđem u inostranstvu građana Strane koja traži i kojem je iz bilo kog razloga potrebna zaštita i čuvanje. Druga Strana će, u okviru svojih zakona i propisa, razmotriti mjere za udovoljavanje tom zahtjevu.

Komisija Sjedinjenih država za zaštitu američkog nasljeđa u inostranstvu biće izvršni organ za sprovođenje ovog sporazuma u ime Sjedinjenih američkih država. Ministarstvo inostranih poslova Crne Gore i Ministarstvo kulture, sporta i medija Crne Gore biće izvršni organi za sprovođenje ovog Sporazuma u ime Crne Gore. Svaka Strana može, upućivanjem diplomatske note drugoj Strani, da promijeni svoj izvršni organ.

Član 7.

Ništa u ovom sporazumu neće se tumačiti na način koji bilo koju Stranu oslobađa od njenih obaveza, koje proizilaze iz Konvencije o zaštiti svjetskog kulturnog i prirodnog nasljedja iz 1972. godine, ili bilo kog drugog sporazuma o zaštiti kulturnog nasljeđa.

Član 8.

Ovaj Sporazum primjenjuje se u skladu sa zakonima i propisima obje države i raspoloživim sredstvima.

Član 9.

Sporovi u pogledu tumačenja ili primjene ovog sporazuma upućuju se na rješavanje organima pomenutim u trećem stavu člana 6.

Član 10.

Ovaj sporazum stupa na snagu datumom posljednje od razmijenjenih diplomatskih nota, kojima se Strane međusobno obavještavaju da su ispunjeni uslovi predviđeni njihovim unutrašnjim zakonodavstvom za stupanje sporazuma na snagu. Sporazum se može izmijeniti pismenom saglasnošću obje Strane.

Ovaj sporazum ostaje na snazi sve dok bilo koja od Strana šest mjeseci unaprijed diplomatskim putem ne dostavi pismeno obavještenje drugoj Strani o svojoj namjeri da otkáže ovaj Sporazum.

SAČINJENO u *Washington DC* dana *October 16* 2008. godine u dva primjerka, na engleskom i crnogorskom jeziku, pri čemu su oba teksta jednako vjerodostojna.

ZA VLADU
SJEDINJENIH AMERIČKIH DRŽAVA

ZA VLADU CRNE GORE :

